

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

06 червня 2025 року

Здобувачка ступеня доктора філософії Валентина КОНОНОВА, 1984 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2008 році Львівський національний університет імені Івана Франка за спеціальністю «Правознавство», прокурор відділу впровадження стандартів діяльності прокурорів управління реформ Департаменту кримінальної політики та захисту інвестицій Офісу Генерального прокурора, м. Київ, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, від «27» березня 2025 року № 272/01/04, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Ярослава ЛАЗУРА, доктора юридичних наук, професора, декана юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Рецензентів –	Ярослава ЛІХОВІЦЬКОГО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінально-правової політики юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Ірини ЧЕРНИЧЕНКО, кандидата юридичних наук, доцента, доцентки кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Офіційних опонентів –	В'ячеслава ТИЛЬЧИКА, доктора юридичних наук, професора, проректора з наукової роботи Київського університету інтелектуальної власності та права Ірини ЗАВИДНЯК, кандидата юридичних наук, доцента, завідувачки кафедри кримінального права, процесу та криміналістики юридичного факультету Академії праці, соціальних відносин і туризму

на засіданні «06» червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Валентині КОНОНОВІЙ на підставі публічного захисту дисертації «Особливості початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Антоніна МАЦОЛА, кандидат юридичних наук, доцент, доцентка кафедри кримінально-правової політики юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису державною мовою, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених Валентиною КОНОНОВОЮ досліджень та має істотне значення для кримінального процесуального права. Це перше системне та комплексне дослідження особливостей початку досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері

службової діяльності. Наукові здобутки здобувачки повністю відповідають пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, 1 наукова праця, яка засвідчує апробацію матеріалів дисертації та 1 наукова праця, яка додатково відображає наукові результати дисертації. Зазначене відповідає пунктам 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами):

1. Кононова В. В. Криміналістична характеристика працівника правоохоронного органу, який вчинив кримінальне правопорушення у сфері службової діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 337–339.

2. Кононова В. В. Особливості механізму вчинення кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, працівниками правоохоронних органів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 367–371.

3. Кононова В. В. Криміналістичні рекомендації щодо розслідування протиправних дій, які вчиняються працівниками правоохоронних органів щодо винних (підозрюваних) та невинних осіб із використанням службового становища. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2023. № 17. С. 20–24.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Ярослав ЛАЗУР, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. Один із недоліків дисертації полягає в недостатньому врахуванні організаційно-нормативних суперечностей між органами, уповноваженими здійснювати розслідування. Хоча закон покладає такі розслідування на ДБР, на практиці спостерігається дублювання функцій або конкуренція між ДБР, прокуратурою та внутрішніми підрозділами самих правоохоронних органів, зокрема службами внутрішньої безпеки. Це призводить до затягування процесу, втрати доказів і неефективного використання ресурсів. У роботі недостатньо розкрито питання координації дій між цими органами на початковому етапі розслідування, що створює ризики юрисдикційних конфліктів та правової невизначеності.

2. Ще одним недоліком дисертації є обмеженість емпіричної бази. Хоча автор зазначає використання статистичних даних та аналізу практики, ці матеріали подано загально, без деталізації за видами правопорушень, регіонами, органами досудового розслідування чи службовими функціями підозрюваних осіб. Це дещо знижує переконливість висновків, адже без достатнього емпіричного обґрунтування складно об'єктивно оцінити масштаби й характер проблем на початковому етапі розслідування.

Ярослав ЛІХОВІЦЬКИЙ, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінально-правової політики юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. Розкриваючи предмет дисертаційного дослідження авторка логічно формує його понятійний апарат, передусім визначає сутність та зміст поняття «працівник правоохоронного органу» в тому числі як суб'єкт відповідного виду кримінальних правопорушень у сфері його службової діяльності (сторінки 31, 34–37 дисертації). Під

названим поняттям розуміються – особи, які наділені відповідною компетенцією та виконують функції у сфері протидії злочинності, що включає запобігання, виявлення, попередження, розслідування та розкриття правопорушень чи інших заходів кримінально-правового характеру (сторінки 36– 37 дисертації). У межах такого висновку, поза увагою наукового фокусу залишилися питання змісту поняття «компетенція» працівника правоохоронного органу. Такий складовий елементи поняття «працівник правоохоронного органу» потребує більш ґрунтовного пояснення під час прилюдного захисту.

2. У продовження попереднього питання, констатується, що категорія «правоохоронна функція» як елемент (ознака) поняття «працівник правоохоронного органу» очевидно розкривається крізь призму іншої суміжної правової категорії – «правоохоронна діяльність», оскільки подається у дисертації як діяльність із запобігання, виявлення, попередження, розслідування та розкриття правопорушень чи здійснення інших заходів кримінально-правового характеру. У цьому контексті пояснення потребує доцільність обраного здобувачкою підходу, адже за логікою в дисертації необхідно не лише позначити, а й розкрити та співвіднести поняття, котрі вкладаються у зміст «правоохоронна діяльність» приналежно до проведення характеристики поняття «працівник правоохоронного органу».

3. Обов'язковим елементом дисертації є рубрика «Емпірична основа дослідження» яка має містити відомості про здійснення дослідником реального спостереження, емпіричних описів, таблиць, тощо. Емпіричний складник дослідження, як частина пізнавальної діяльності неодмінно має враховуватися при проведенні теоретичного аналізу (обґрунтуванні) абстрактних об'єктів, які є логічними реконструкціями реальних об'єктів та зав'язків між ними. В дисертаційному дослідженні здобувачкою як базис взято узагальнення даних матеріалів кримінальних проваджень і вироків, а також результати анкетувань 73 слідчих ДБР та адвокатів, тощо. Однак, аналіз заявлених «емпіричних показників» скоріше підтверджує актуальність та своєчасність вибору теми дисертаційного дослідження, оскільки представлений у загальному вигляді, аніж свідчать про достовірність висновків, пропозицій та рекомендацій сформованих у результаті проведення наукового пошуку.

Ірина ЧЕРНИЧЕНКО, кандидат юридичних наук, доцент, доцентка кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

1. На сторінці 42 дисертаційного дослідження, авторкою пропонується групування кримінальних правопорушень, які вчиняються працівниками правоохоронних органів у сфері їх службової діяльності. Так, серед інших, до першої групи кримінальних правопорушень віднесені такі як: «умисне вбивство» (115 КК України), «умисне тяжке тілесне ушкодження» (121 КК України). Зважаючи на таку констатацію доцільно обґрунтувати вибір відповідного критерію групування

2. У підрозділі 1.1 «Поняття кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, вчинених працівниками правоохоронних органів» науковий фокус концентрується навколо дійсно важливих питань формування понятійного апарату, зокрема «працівник правоохоронного органу» (сторінки 34–37 дисертації), «кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності» (сторінка 48–49 дисертації), проводиться групування кримінальних правопорушень названого виду (сторінки 40–47 дисертації) та їх характеристика. Разом із тим, поза увагою залишається питання розуміння «службова діяльність», її сфери та меж.

3. У підрозділі 2.1 «Особливості початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності» авторкою звертається увага на розкриття особливостей початку

досудового розслідування (початкового етапу), а саме його двох елементів: організаційних заходів та слідчих (розшукових) дій (сторінка 97 дисертації). При чому, на сторінці 94 дисертаційного дослідження авторка очевидно дотримується положення пункту 5 статті 3 Кримінального процесуального кодексу України щодо початку досудового розслідування, як стадії кримінального провадження, яка починається з моменту внесенні відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Слідуючи такій логіці, початок досудового розслідування фактично співпадає із початком відповідного етапу досудового розслідування – початкового. Висновки (сторінка 227 дисертації), які корелюються із відповідним завданням не дають змогу визначити межі початкового етапу досудового розслідування, а відтак під час прилюдного захисту доцільно обґрунтувати позицію щодо такого положення, оскільки зводяться до сфери виявлених ознак відповідної групи правопорушень.

В'ячеслав ТИЛЬЧИК, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Київського університету інтелектуальної власності та права

1. Дисертаційне дослідження відповідає класичному підходу до його архітектоніки, а тому зміст дозволив, із застосування перелічених методів наукового пізнання, вирішити усі наявні завдання та досягти поставленої мети. Логічно, що одним із напрямів наукового пошуку є формування понятійного апарату у відповідних підрозділах шляхом виділення системоутворюючих та загальних ознак термінів, дефініцій. Також враховано і їх якісну трансформацію. Разом із тим, використання окремих, наприклад: «корумпований працівник» у завданнях та висновках, котрі містять елементи наукової новизни потребують додаткових пояснень під час проведення публічного захисту.

2. У продовження попереднього запитання зазначимо, що рубрика «Наукова новизна дисертаційного дослідження» містить положення щодо *уперше* презентованого авторського визначення поняття «кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності» як протиправних діянь, що посягають на інтереси держави, громадян і юридичних осіб, підривають авторитет державної влади та вчиняються наділеними відповідною компетенцією працівниками правоохоронних органів з корисливих мотивів або іншої особистої зацікавленості та призводять до незворотних наслідків. Варто констатувати, що названий підхід до тлумачення такого поняття здобувачкою сформований з урахуванням загальнотеоретичного тлумачення кримінальних правопорушень, а тому доцільно було б перемістити означену пропозицію до рубрики «удосконалено».

По-друге, при характеристиці відповідних суб'єктів використовується конструкція – компетенція, що не формує вказівки на змістовну характеристику – відповідних елемент правового статусу працівників правоохоронного органу, а лише вказує на приналежність такого працівника до правоохоронного органу. Натомість, доцільно було б використовувати категорію «повноваження» як засіб впливу відповідного суб'єкта на поведінку об'єктів, тим самим підкреслити діалектичний зв'язок із відповідною сферою – службовою діяльністю.

3. На сторінці 35 дисертаційного дослідження, авторкою зазначається, що відповідно Рішення Конституційного суду України від 18 квітня 2012 року № 10- рп/2012 поняття працівник «правоохоронного органу» потрібно визначати відповідно розуміння ознак цього суб'єкта злочину, лише за змістом Кримінального кодексу України. Далі продовжує, зокрема: «... визначаючи поняття «працівник правоохоронного органу», варто виходити не лише з того, виконує чи не виконує конкретний орган правоохоронну функцію, а й з комплексного аналізу норм КК України, рішень Конституційного суду та положень нормативно-правових актів, які регулюють статус конкретного органу, де міститься, зокрема вказівка про здійснення цим органом правоохоронної функції...». Очевидно, що цитування частини названого Рішення Конституційного суду України недостатньо для того, щоб

однозначно ідентифікувати чи є особа працівником правоохоронного органу. Окремо варто наголосити, що дисертаційне дослідження, не містить аналізу інших нормативно-правових актів, котрі встановлюють статус працівника правоохоронного органу.

У зв'язку із цим, під час прилюдного захисту доцільно додатково уточнити перелік ознак, достатніх для визначення поняття «працівник правоохоронного органу», а також основні нормативно-правові акти, котрі визначають його статус не обмежуючись положеннями Кримінального кодексу України та Рішенням Конституційного суду України. А це, відповідно, у комплексі сформувало б переконання достовірності у членів разової ради запропонованих висновків, пропозицій та рекомендацій, що виносяться на захист.

Водночас викладені зауваження переважно мають дискусійний характер і суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертації. Вони викликані інтересом до цього дослідження, новизною та актуальністю окреслених у дисертації питань, і свідчать про творчий характер роботи та спроби вирішення теоретично складних і практично важливих проблем, що мають суттєве значення для юридичної науки

Ірина ЗАВИДНЯК, кандидат юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри кримінального права, процесу та криміналістики юридичного факультету Академії праці, соціальних відносин і туризму

1. У підрозділі 1.1. дисертаційного дослідження, автор зазначає, що «специфіку й особливості кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, вчинених працівниками правоохоронних органів, чітко можна побачити вже на початковому етапі досудового розслідування таких кримінальних правопорушень». Хотілося б почути думку автора, у чому саме буде проявлятися така специфіка та особливості протиправних діянь досліджуваної категорії на початку досудового розслідування.

2. На стор. 38 дисертації, автор дає визначення поняттю кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності. Під час прилюдного захисту дисертації хочеться почути власне бачення цього визначення і чим воно відрізняється від попередньо визначених?

3. У підрозділі 2.2. дисертаційного дослідження, автор визначив типологію слідчих ситуацій під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності та доволі ґрунтовно висвітлив об'єктивні та суб'єктивні фактори впливу на слідчі ситуації в процесі розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності. Але, гадаємо, що при розгляді цього питання, зважаючи на тему дисертаційного дослідження, доцільним було б приділити більше уваги саме видам типових слідчих ситуацій, а саме: докладніше конкретизувати описані ситуації та навести приклади із слідчої практики, які б охарактеризували їх.

4. У розділі 3 дисертації, автором комплексно розглядаються тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час формування доказової бази у процесі досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності. Досить цікаво висвітлені думки дисертантки щодо типізації криміналістичних способів встановлення обставин вчинення кримінальних правопорушень досліджуваної категорії. Також, автором доволі ґрунтовно охарактеризовано особливості проведення таких слідчих (розшукових) дій, як: допит, обшук та огляд документа у процесі розслідування кримінальних правопорушень даної категорії. Однак, є ряд спірних положень, які потребують уточнення, а саме, автор на стор. 184-185 зазначає, що «прийом раптовості» у процесі допиту підозрюваного працівника правоохоронних органів не працює, базуючись лише на аналізі окремих наукових праць. На нашу думку, такі висновки мають бути підкріплені відповідними кількісними показниками

та узагальненнями слідчої практики щодо застосування «прийому раптовості». На думку опонента, також доцільно було б розкрити специфіку проведення обшуку, саме в приміщеннях правоохоронних органів при розслідуванні таких протиправних діянь.

Озвучені зауваження отримали всі необхідні пояснення з боку дисертанта, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів наукового дослідження Валентини КОНОНОВОЇ.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Валентині КОНОНОВІЙ ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Ярослав ЛАЗУР